

Sen olmasaydın!

Muharrem Okur: “Levlâke levlâke lemâ halaktü’l-eflâk’ (Eğer sen olmasaydın, eğer sen olmasaydın; Ben Kâinâtı yaratmazdım) kudsî hadîsini açıklar mısınız?”

Kâinâtın yaratılışının sebebini ve hikmetini açıklayan ibret verici ve düşündürücü bir hadîs-i kudsî. Bu kudsî hadîste meâlen, Kâinâtın Yaraticısı Cenâ- b-ı Hakk’ın, kâinâtın yaratılmasıyla ilgili, Son Peygamber Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâma hitâben: “Eğer sen olmasaydın, eğer sen olmasaydın; Ben Kâinâtı yaratmazdım” buyurduğu beyan edilir.¹

Risâle-i Nûr’un muhtelif bölümlerinde bu Hadîs-i Kudsî ele alınır ve hakîkatı ile mutâbık ve muvâfık bir biçimde îzahlar serd edilir.

Kâinâtın büyük bir ağaç mânâsında görüldüğünü; ağaçta çekirdekler, gövdeler, dallar, çiçekler ve meyveler bulunduğu gibi, kâinâtta da aynı kânunun cârî olmasının Hakîm isminin bir gereği bulunduğunu beyan eden Üstad Bedîüzzaman Hazretleri, hilkat ağacının, cismânî âlemle berâber sâir âlemlerin de numûnesini ve esaslarını içeren bir çekirdekten yapılmasının ve ağaca menşe ve çekirdek olan mânâ ve nûrun yine aynı kâinât ağacına bir meyve olarak giydirilmesinin Hakîm isminin muktezâsı bulunduğunu kaydeder. Buna göre, kâinâtın teşekkülüne çekirdek olan nûr, Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın zâtında onun cismini giyerek kâinâtın en son meyvesi sûretinde tezâhür etmiştir.²

Bedîüzzaman’a göre; şu görünen büyük âleme büyük bir kitap nazarıyla bakıldığı takdirde, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm’ın nûru, o kitâbın Kâtibinin kaleminin mürekkebi hükmünde olur. Eğer bu büyük âlem bir ağaç sûretinde tahayyül edilirse, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm’ın nûru hem çekirdeği, hem meyvesi olur. Eğer dünyâ cismânî bir canlı farz edilirse, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın nûru, onun rûhu olur. Eğer büyük bir insan tasavvur edilirse, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın nûru, onun akli olur. Eğer çok güzel bir Cennet bahçesi tahayyül edilirse, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın nûru, onun, Hakkı îlân eden bülbülü olur. Eğer pek büyük bir saray farz edilirse, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın nûru, saray

Sahibinin dâvetçisi ve teşrîfâtçısı olur.³

Saîd Nursî Hazretlerinin bu beyan tarzı, şu hadîsin de îzâhı ve tefsîri mâhiyetindedir:

Ashabdan Abdullah b. Câbir (ra), Peygamber Efendimiz'e (asm): "Yâ Resûlallah! Allah'ın her şeyden evvel yarattığı şey nedir, söyler misin?" diye sordu.

Resûl-i Kibriyâ Efendimiz (asm):

"Allah her şeyden evvel, senin Peygamberinin nûrunu Kendi Nûr'undan yarattı. Nûr, Allah'ın kudreti ile dilediği gibi gezerdi. O zaman ne Levh, ne Kalem, ne Cennet, ne Cehennem, ne Melek, ne Semâ, ne Arz, ne Güneş, ne Ay, ne İnsan ve ne de Cin vardı!"⁴ "Kadîr-i Zülcelâl, şu kâinâtı Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın nûrundan niçin yaratmasın?" diye soran Bedüzzaman Hazretleri, kâinât ağacının Tûbâ ağacı gibi gövdesi ve kökü yukarıda, dalları aşağıda olduğu için, aşağıdaki meyve makâmından, tâ aslî çekirdek makâmına kadar nûrânî bir münâsebet hattı bulunduğunu, Peygamber Efendimizin (asm) Mi'râcının o münâsebet hattının kılıfı ve sûreti hükmünde bulunduğunu, kendisinin bizzat mi'râc yolunu açtığını, velâyetiyle gidip, risâletiyle dönerek o yolu ümmetine de açık bıraktığını; ümmetinin, kalp ve ruhlarıyla o nûrânî caddede onun (asm) mi'râcının gölgesinde seyr ederek istidatlarına göre o yüksek makamlara çıkabileceklerini beyan eder.⁵ Sallallâhü Aleyhi Vesellem.

Dünkü yazımızda, bu hadîs-i kudsî üzerinde bir ifrât, bir de tefrit olmak üzere iki muhâlif görüşün bulunduğunu; Risâle-i Nûr'un ise her ikisini de reddederek, hadîs-i kudsî'yi mustakîm bir çizgi içinde yorumladığını ifâde etmeye çalışmıştık.

Bedüzzaman Hazretleri bu hadîs-i kudsîye birkaç yönden istikamet çizerek ulaşır:

Evvelâ: Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın beşere hediye ettiği nûr eşsiz ve benzersizdir. Onun nûru ile dünyânın şekli değişmiştir. İnsan ve bütün kâinâtın hakîkî mâhiyetleri o nûr tûfânı ile inkişâf etmiştir. O nûr ile görünmüştür ki; şu kâinâtın mevcûdâtı Allah'ın isimlerini okutan birer Samedânî mektup, birer vazîfeli memur, bekaya mazhar birer kıymettâr ve mânidâr mevcutturlar. Eğer o nûr olmasa idi, varlıklar külliyyen mutlak fenâyâ mahkûm, kıymetsiz, mânâsız, faydasız, abes, karmakarışık ve tesâdüf oyuncağı mâhiyetinde evhâm karanlıkları içinde kalacaktı. İşte bu sırdandır ki, akıl sahibi bütün insanlar Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın duâsına "Âmin!" demektedirler. Arştan ferşe, serâdan süreyyâyâ kadar bütün mevcûdât onun nûruyla iftihâr edip alâkadarlık göstermektedirler. 6

Eğer o nûr olmazsa kâinâtın da, insanın da, hattâ her şeyin de hiçe ineceğini beyan

eden Said Nursî Hazretleri, böyle bedî ve eşsiz bir kâinâta, böyle eşsiz bir Zâtın (asm) lâzım olduğunu kaydeder. “Yoksa kâinât da, eflâk da olmamalıdır” diyerek hadîs-i kudsiye atıfta bulunur. 7

Bedüzzaman Hazretleri, bu hadîs-i kudsi’yi bir de Resûlullah Efendimiz’in (asm) duâsı ile îzah eder. Zamanın ve mekânın tek ferdi sıfatıyla Resûl-i Kibriyâ Efendimiz (asm), öyle yüksek bir namazda, insanı ve bütün mahlûkâtı mutlak fenâyâ düşmekten, kıymetsizlikten, faydasızlıktan, abesiyetten âlâ-yı illiyyîn olan kıymete, bekaya, Cennete, ulvî vazîfeye ve Allah’ın birer mektubu olma makamına çıkarmak için, öyle umûmî bir duâ etmektedir ki, Hazret-i Âdem’den (as) Kıyâmete kadar gelen bütün kâmil ve nûrânî insanlar kendisine ittibâ ve iktidâ ederek, duâsına “Âmin!” demektedirler. Öyle umûmî bir ihtiyaç için duâ etmektedir ki, değil dünyâ ehli; semâvât ehli ve bütün kâinât dahî niyâzına iştirâk edip hal diliyle, “Oh! Evet, Yâ Rabbenâ ver! Duâsını kabul et! Biz de istiyoruz!” derler. Duâsına ve niyâzına bütün mevcûdât, semâvât ve hattâ arş vecde gelip, “Âmin! Allâhümme Âmin!” derler. 8

Said Nursî Hazretlerinin, Hazret-i Muhammed’i (asm) “Şeref-i Nev’-î İnsan”, “Ferîd-i Kevn-ü Zaman”, “Fahr-i Kâinât” ve Umûm Peygamberlerin kendisine ittibâ ve iktidâ ettiği tek şahsiyet olması gibi sıfatlarla zikredişinin 9 temelinde bu hadîs-i kudsinin bulunduğu şüphe yoktur.

Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm’ın beşerî hayatı ile, fazl-ı Rabbânî ile tekâmül eden mânevî şahsiyetini, tavus kuşunun yumurtası ile göklerde uçan tâvus kuşu arasında kurduğu bir nisbet ile tavzih eden Bedüzzaman Hazretleri, Tâvus kuşu gibi güzel bir kuşun yumurtadan çıkıp tekâmül ettiğini, semâlarda uçmaya başladığını; âlemde şöhret kazandıktan sonra, birisi çıkıp da yerde kalan yumurtasının kabuğu içerisinde o kuşun güzelliğini, kemâlâtını ve terâkkiyâtını ararsa haksızlık yapmış olacağını; binâenaleyh, Peygamber Efendimizin (asm) tarihlerce kaydedilen hayatının da bir çekirdekten ibâret ve beşeriyet şartları içerisinde geçtiğini, uzaktan yüzeysel bir nazarla onun hayatına bakan bir adamın mânevî şahsiyetini idrâk edemeyeceğini, kıymetini takdir edemeyeceğini; fakat onun beşerî hayatına ve zâhirî hallerine ince bir kışır ve nâzik bir kabuk nazarıyla bakıldığı takdirde, o kışır içerisinden iki âlemin güneşinin ve Tûbâ ağacı gibi Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm’ın, feyz-i İlâhî ile sulanmış, fazl-ı Rabbânî ile tekâmül etmiş olan hakîkî çehresinin çıktığının görüleceğini kaydeder. Bir zerrenin ışığa kaynaklık edemeyeceğini, ancak o zerrenin mânâ-yı harfî ile gökteki yıldızların ışığına mazhar olabileceğini; binâenaleyh Nebî-i Zîşân Efendimizin de (asm) Rahmân-ı Rahîm’in tecellîlerine mazhar bulunduğunu belirtir. 10

Bu durumda böyle bir umûmî Mazhar için kâinâtın yaratılmış olması hiç de

mübâlâğalı görülmemelidir. Çünkü Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm olmasa idi, bütün maksatlar beyhûde olacaktı. Nasıl ki, anlaşılmaz ve muallimsiz bir kitap, mânâsız bir kâğıttan farksız oluyor ise, bu kâinât sarayının da, bu dünyâ menziline de, bu mevcûdât kitâbının da ya bir tarif edici ve muallim nezâretinde bulunması, ya da bulunmaması lâzım geldiği anlaşılmalıdır. 11 Doğrudan vahye mazhar olan bu tarif edici ve muallim ise, Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'dan başkası değildir.

Bu vesileyle; kutlu doğumuna bir kez daha ulaştığımız Sevgili Peygamberimiz Hazret-i Muhammed'e (asm), ümmetinin şu an alıp verdiği nefesleri sayısınca salâtü selam olsun. Âmin

Cenâb-ı Hakk'ın, Kendi Habîbine ve Sevgili Resûlüne (asm) hitâben yapmış olduğu böyle bir iltifâtın gerçek mânâsını Cenâb-ı Hakk'a bırakmak ve O neyi murad etmişse onun hak olduğuna îtikat ve îtimad etmek, gösterilebilecek en müstakîm yaklaşım olmalıdır. İki defa “levlâke” lâfzını te'kit ve te'yid için mi kullandı, Kendi Âlî katında vâkıf olamadığımız başka mânâlarda mı sarf etti; müteşâbih bir mânâ olduğundan, bu konularda murad-ı İlâhîye teslim olmak lâzımdır. Serd edilen yorumlar birer mirsad olabilirler, hadîs-i kudsiyi anlamada birer âyine ve ölçü teşkil edebilirler; ancak bağlayıcı yorumlar yaparak, başka mütalâalara kapıları kapatmaktan kaçınmalıdır.

Risâle-i Nûr'da, “levlâke”nin iki defa tekerrürü hikmetine uygun düşeceği intibâkı veren mütalâalar mevcûttur.

Resûl-i Kibriyâ Efendimiz'in (asm) ubûdiyeti ve duâsının ebedî saadetin ve Cennetin varlığının sebebi; risâleti ve hidâyetinin de ebedî saadete ve Cennete kavuşmanın vesîlesi olduğunu beyan eden¹² Bedüzzaman, aynı zamanda Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın “risâletinin” bu imtihan dünyâsının açılmasına sebep teşkil ettiğini, “ubûdiyetinin” de ebedî saadet yurdu olan âhiretin açılmasına vesîle olduğunu kaydeder.¹³ Peygamber Efendimiz'in (asm) mî'râcında velâyetiyle halktan Hakk'a gittiğini; risâletiyle de Hak'tan halka geldiğini¹⁴, yani velâyetiyle mî'râca gidip risâletiyle döndüğünü¹⁵ de belirtir.

Bu durumda Peygamber Efendimiz'in (asm) iki ciheti gönlümüze açılır: Risâleti ve ubûdiyeti. Risâleti bu dünyanın açılmasına; ubûdiyeti de âhiretin açılmasına vesîle teşkil ettiğini nazara aldığımızda, iki defa söylenen “levlâke”nin birisinin “risâleti”ne, diğersinin de “ubûdiyeti”ne işâret ediyor olduğunu söylemek mümkün olur. Bir başka ifâde ile Resûlullah Efendimiz'in (asm) risâleti hürmetine “dunyânın”, ibadeti hürmetine de “ebedî âhiretin” yaratılacağı tarzında bir yorum, hakikat-ı hâle daha

muvâfık görünüyor.

Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmin, kâinâtın “ille-i gâiyesi” bulunduğunu; yani kâinât Hâlık'ının ona (asm) bakıp kâinâtı halk etmiş olduğunu belirten ve “Eğer onu îcad etmeseydi, kâinâtı dahi îcad etmezdi”¹⁶ hükmüne ulaşan Bedüzzaman, Resûl-i Kibriyâ Efendimizin (asm) kâinâtın “ille-i gâiyesi” oluşunun hikmetine Otuzuncu Lem'a'da da yer verir. Burada, bu kâinâtın hulâsâsının hayat olduğunu, şuurun ve hissin hayattan süzölmüş bir hulâsâ olduğunu, aklın da şuurdan ve histen süzölmüş bir hülâsa olduğunu beyan eder. Rûhun hayatın sâfî ve hâlis bir cevheri olduğunu, sâbit ve müstakil bir zâtı bulunduğunu kaydeder.

Bu ön verilerden hareket eden Üstad Saîd Nursî, Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmin maddî ve mânevî hayatının, kâinâtın ruh ve hayatından süzölmüş bir özün özü olduğunu; risâletinin de kâinâtın his, şuur ve aklından süzölmüş en sâfî bir öz olduğunu kaydeder. Buna göre, Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmin hayatı, kâinâtın hayatının hayatıdır. Risâleti, kâinâtın şuurunun şuurudur ve nûrudur. Kur'ân'ın Vahyi ise, kâinâtın hayatının rûhudur ve kâinât şuurunun aklıdır.¹⁷

Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmin maddî ve mânevî hayatı ile kâinâtın hayatı arasında böylesine “ruh-beden” ilişkisi kuran Üstad Hazretleri, ruhun ayrılışı ile bedenin çökeceği misâlinde olduğu gibi; Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmin “risâlet nûrunun” kâinâttan çıkıp gitmesi halinde kâinâtın vefât edeceğini; Kur'ân'ın gitmesi hâlinde ise kâinâtın dîvâne olacağını, dünyânın da kafasını ve aklını kaybedeceğini; şuursuz kalmış olan başını bir gezegene çarpacağını ve kıyâmeti koparacağını haber verir.¹⁸

Bedüzzaman'ın bu beyanları, hem kıyâmetin kopuşunu haber veren sahih rivâyetlerle örtüşmekte; hem de “Levlâke” hadîsini farklı bir yaklaşımla yorumlayarak, onun (asm) nûru olmadığında kâinâtın nasıl ve niçin dağılacağını ve yıkılacağını açıklar mâhiyettedir.

Kıyâmetin kopuşundan sonra da, yeni bir âlemin yaratılmasına yine Peygamber Efendimizin (asm) duâsı ve ubûdiyeti vesîle teşkil edeceği gibi, bu saadete ulaşmaya, onun (asm) dünyâda hidâyeti, âhirette şefaati“İnşaaallah—vesîle olacaktır.

Cenâb-ı Mevlâ'mız, Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmin şefaatine cümlemizi ve cümle ehl-i îmânı nâil buyursun. Âmin! Âmin! Âmin!

Dipnotlar:

- 1- Keşf'ül-Hafâ, 2/164.
- 2- Sözler, S. 531, 532.
- 3- Mesnevî-i Nûriye, S. 98.
- 4- Kastalânî, M. Ledünniye, 1/7.
- 5- Sözler, S. 532.
6. Sözler, S. 71;
7. Sözler, S. 215;
8. Sözler, S. 70, 218;
9. Sözler, S. 71, 218;
10. Mesnevî-i Nûriye, S. 74;
11. Sözler, S. 113.
- 12- Sözler, s. 70, 217;
- 13- Mesnevî-i Nûriye, s. 38; Sözler, s. 72;
- 14- Sözler, s. 517
- 15- Sözler, s. 532;
- 16- Mektûbât, s. 191;
- 17- Lem'alar, s. 329;
- 18- Lem'alar, 329